

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КОЛЬОРОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ **бакалавр**
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **01 Освіта/Педагогіка**
(шифр і назва галузі знань)

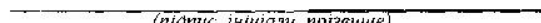
спеціальність _____ **для всіх спеціальностей**
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ **для всіх освітніх програм**

тип дисципліни _____ **вибіркова (сертифікована програма)**
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

протокол № 9 від 16.12.2019р.

Завідувач кафедри Ж.Є. Сироткіна
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради з якості вищої освіти педагогічного факультету

(підпис, ініціали, прізвище)

Ю.І. Сич

Розробники програми:

Паньків Ганна Степанівна –

кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри
музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ

Рецензенти програми:

Пастир Іван Васильович – кандидат

педагогічних наук, доцент кафедри музичного та
образотворчого мистецтв ІДГУ;

Кара Олександр Дмитрович – заслужений

художник України, доцент кафедри музичного та
образотворчого мистецтв ІДГУ

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	Лекції:	
	8	2
Загальна кількість годин:120	Практичні заняття:	
	40	10
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр:3-8	Семінарські заняття:	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне:3 - самостійна робота:5	Консультації:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Індивідуальні заняття:	
	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: «Основи кольорознавства» в загальній системі образотворчої діяльності дітей.

Метою вивчення дисципліни є: підготовка здобувачів вищої освіти до здійснення художньо-естетичного виховання дітей засобами образотворчого мистецтва і образотворчої діяльності; оволодіння навичками застосування знань з кольорознавства у рішенні практичних задач у живописі, художньому конструюванні, промисловій графіці, інтер'єрі.

Передумови: «Методика навчання образотворчого мистецтва», «Рисунок».

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія зарубіжного та українського образотворчого мистецтва», «Композиція», «Живопис».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- теоретичних засад курсу «Кольорознавство», особливості естетичного виховання дитини засобами кольору,
- основні поняття і теми дисципліни: «світло», «колір», «тон», «насиченість», «яскравість», «світлотність», «контраст», «колорит», фізична природа світла, психофізична природа кольору, будова і робота ока, психологія і фізіологія сприйняття кольору, оптичні і хімічні властивості фарб, їх класифікація, правила змішування кольорів;
- методичні вимоги до проведення заняття з зображувального мистецтва з різними віковими групами дітей, санітарно-гігієнічні вимоги до проведення занять з зображувального мистецтва;
- мету, завдання та зміст провідних концептуальних, базових та варіативних програмних документів з естетичного виховання.

2. Уміння:

- мати навички з аналізу хроматичного ладу будь-якої візуальної композиції, заснованої на колірнотональному та світлотональному вирішенні, застосовуючи базові знання з даної дисципліни.
- на практиці застосовувати закони кольору і світла, змішання барвистих речовин в рішенні дизайнерських проєктів; науково обґрунтовувати колористичне рішення; використовувати основні характеристики кольору для виявлення форми, простору.
- створювати колірні тематичні композиції з урахуванням їх емоційного і фізіологічного впливу, а також отримувати барвисті суміші очікуваного колірному тону;

- розробляти фрагменти уроків з мистецтва з використанням різних видів інтеграції та різних педагогічних технологій (диференційованого навчання, ігрових, комп'ютерних тощо);

3. Комунікація:

- формувати комунікаційну стратегію з дотриманням етичних норм зі всіма учасниками освітнього процесу;

- організувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях);

- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та полікультурність світу і керуватися у свої діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;

- виявляти психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації, психологічні особливості становлення характеру учнів, розвитку їх здібностей з метою діагностики, прогнозування ефективності та корекції педагогічного процесу.

4. Автономність та відповідальність:

- вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції;

- аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів;

- створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. Предмет «кольорознавство»; його місце в структурі дисциплін з мистецтва	2	-	2	-	-	-	8	2	2	-	-	-	-	14
2.	Тема 2. Основні властивості кольору, особливості вікового сприйняття	8	2	6	-	-	-	8	2	-	2	-	-	-	14
3.	Тема 3. Оптичне та механічне змішування кольорів	8	2	6	-	-	-	8	2	-	2	-	-	-	14
4.	Тема 4. Явище контрастів	10	2	8	-	-	-	8	2	-	2	-	-	-	14
5.	Тема 5. Просторові властивості кольору	6	-	6	-	-	-	16	2	-	2	-	-	-	16
6.	Тема 6. Фізіологічна дія кольору. Психологічний вираз кольорів	10	2	8	-	-	-	12	2	-	2	-	-	-	16
7.	Тема 7. Колір в інтер'єрі	4	-	4	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	16
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	8	40	-	-	-	72	12	2	10	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Предмет «кольорознавство»; його місце в структурі дисциплін з мистецтва. Мета та завдання кольорознавства. Наукові основи кольорознавства. Колористика. З історії розвитку науки про колір. Кольорознавство як комплексна наука про колір, що включає систематизовані дані з фізики, фізіології, психології і охоплює різні напрями науки про колір: фізика кольору, фізіологічна оптика, кольорове баченні, колориметрія, філософія кольору, прикладне кольорознавство тощо.

Тема 2. Основні властивості кольору, особливості вікового сприйняття. Кольоровий спектр, кольорова палітра цифрових зображень (кольорові моделі), визначення характеристик кольору засобами комп'ютерних технологій. Техніка, форма і колір в мистецтві та комп'ютерній графіці (локальний та зумовлений колір, відображення та поглинання кольору та виявлення матеріальності предметів).

Тема 3. Оптичне та механічне змішування кольорів. Розширюється коло наук, які вивчають колір (хімія, біологія, медицина тощо). Використання кольору та сучасний, погляд на кольорові явища в культурі інформаційно-комунікаційних технологій. Семантика кольору. Проблеми кольорознавства у педагогіці та графічному дизайні, вікові особливості кольоросприймання, формування світоглядних орієнтирів та базових знань, естетичне виховання, розвиток асоціативно-образного мислення, емоційної кольорової чутливості особистості та виявлення індивідуальних здібностей засобами вивчення кольору.

Тема 4. Явище контрастів. Природа кольору (фізичні та хімічні основи), світло як причина виникнення кольору, природні кольорові явища, колір світла та співставлення з кольорами пігменту (фарб). Основні характеристики кольору (кольоровий тон, світлість, насиченість). Оптичне, механічне, просторове змішування кольорів та способи змішування фарб. Спектральний склад білого світла. Трьохкомпонентність кольорового зору. Кольорове коло. Механічне та оптичне змішування кольорів. Світлотінь – основний засіб передачі об'ємної форми. Кольорова гармонія. Акварель, темпера, гуаш – склад, особливості роботи. Олійні фарби – склад, матеріали, особливості роботи. Оцінка кольору у композиції картини.

Тема 5. Просторові властивості кольору. Основні поняття теми: колористика, колориметрія, кольоровий спектр, кольорові системи, кольоровий тон, світлість, насиченість, оптичне, просторове та механічне змішування кольорів, кольорові моделі, семантика кольору.

Тема 6. Фізіологічна дія кольору. Психологічний вираз кольорів. Контраст – краєвий, пограничний, одночасний. Мєрохромія – композиція, в якій усі кольори підпорядковані одному вибраному кольору. Сім типів колірних контрастів (за кольором, світлого і темного, холодного і теплого, додаткових квітів, симультанний, по насиченості, по площі колірних плям). Колір і форма (2 версії виразності кольору через форму)

Тема 7. Колір в інтер'єрі. Поняття колориту. Взаємодія хроматичних і ахроматичних кольорів. Психофізичний вплив кожного кольору спектра в залежності від асоціації. Символіка кольору. Охарактеризувати розподіл кольорів на групи у природі. Використання можливостей кольорового контрасту на практиці.

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Предмет «кольорознавство»; його місце в структурі дисциплін з мистецтва.

Тема 2. Основні властивості кольору, особливості вікового сприйняття.

Тема 3. Оптичне та механічне змішування кольорів.

Тема 4. Явище контрастів.

Тема 5. Просторові властивості кольору.

Тема 6. Фізіологічна дія кольору. Психологічний вираз кольорів.

Тема 7. Колір в інтер'єрі.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
I	Виконання індивідуальних завдань:		
1.	Знакова кольорова система в різних культурах.	8 (12)	Конспект, доповідь
2.	Роботи з теорії кольору В. Волкова, К. Малевича, В. Кандинського	8 (12)	Конспект, доповідь
3.	Підготовка реферату	12 (16)	Реферат
4.	Визначити варіанти кольорової гама приміщення зорієнтованого на північ, південь.	20 (32)	Ескізи, замальовки
5.	Визначити кольорове вирішення інтер'єру їдальні.	20 (32)	Ескізи, замальовки
II	Підготовка до проміжного контролю	4 (4)	Модульна контрольна робота
	Разом	72 (108)	

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* лекційні заняття, практичні завдання, самостійна робота.

6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальне або групове опитування;
- індивідуальна або групова презентація (представлення виконаного завдання);
- захист виконаного завдання;
- модульна контрольна робота та ін.

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмових відповідей на 3 питання: теоретичного, методичного та практичного спрямування.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Різновиди роботи олійними фарбами.
2. Пастель (специфіка технології, матеріали, відомі твори).
3. Розкрити поняття кольору "предметний", "локальний", "зумовлений".

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. *Шкала та критерії підсумкового оцінювання знань студентів*

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3 Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Опрацювання першоджерел	5
Реферат	5
Виконання композицій, ескізів замальовків	5

Критеріями оцінювання роботи з *першоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу. Оцінювання *виконаних композицій* здійснюється за такими критеріями: чітке визначення виховної та розвивальної мети завдання, добір відповідних принципів, методів та прийомів, щодо реалізації поставлених завдань уроку; акуратність та естетичний вигляд виконаної роботи; втілення гармонійного поєднання кольорів; креативність пошукових варіантів, композиційність.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Питання теоретичного спрямування	10 балів
Питання методичного спрямування	10 балів
Питання практичного спрямування	10 балів
Усього	30 балів

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування зображень (ноутбук, проєктор), художні інструменти.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Дагдьян К.Т. Декоративная композиция / Дагдьян К.Т. – М.: Феникс, 2011 – 312 с. – ISBN : 978-5-222-17944-4
2. Климмер, Б. Акварельная живопись. Новые техники и эффекты / Климмер Б. – М.: Арт-Родник, 2010. – 48 с. – ISBN : 978-5-404-00127-3. – 3000 пр.
3. Клифтон–Могг, К. Интерьер в белых тонах / Клифтон-Могг К. – М.: Арт-Родник, – 2008. – 144 с.
4. Колір у предметному середовищі: навч. посіб./ за ред. Мигалія С.П. – К.: КДІДПМД ім. М.Бойчука, 2002.
5. Кольорознавство. Академічний курс: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності 6.020207 «Дизайн» / укладачі: Прищенко С.В., Антонович Є.А.; за наук. ред. проф. Антоновича Є.А. // Збірник навчально-методичних комплексів. – Вип. 1. – К.: НАКККіМ, 2011. — 80 с.
6. Ломоносова, М.Т. Графика и живопись / Ломоносова М.Т. – М. : АСТ, 2006. – 208 с. – ISBN : 5-17-012860-6
7. Печенюк, Т. КОЛЬОРОЗНАВСТВО / Печенюк Т. – К.: Грані-Т. 2009. – 190 с. - ISBN 978-966-465-235-0
8. Прищенко С.В. Кольорознавство: навч. посібник/ за ред. проф. Є.А.Антоновича. – К.: Альтерпрес, 2010. – 354 с.
9. Итген И. Искусство цвета / Пер. с немецкого. – М.: Изд. Д.Аронов, 2001, с.17.
10. Ивэнс Р.М. введение в теорию цвета / Пер. с англ. под ред. А. Шкловера. – М.: Мир, 1964.
11. Зайцев А.С. Наука о цвете и живописи. – М., 1986.
12. Дерибере М. Цвет в деятельности человека. – М., 1964.
13. Уилкос М. Синий и желтый не дают зеленый: Как получить цвет, который действительно нужен/Пер. с англ А. Сидорова. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство Астрель», 2004.

10.2. Допоміжні джерела

1. Гумінська О. Використання мультимедійних засобів – оновлення методики викладання мистецтв // Мистецтво та освіта. - №3(53). – 2009. – С.21-25. - №4(54). – 2009. – С.19-22.
2. Миропольська Н., Ничкало С., Рагозіна В., Хлебнікова Л., Шахрай В. Уроки художньо-естетичного циклу в школі: навчання і виховання: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 240с.
3. Мистецтво у розвитку особистості: Монографія / За ред., передмова і післямова Н.Г.Ничкало. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 224с.
4. Просіна О.В. Технології інтегрованого викладання предметів „Мистецтво” та «Художня культура» в загально-освітній школі. Навчально-методичний посібник. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2007. – 200с.
5. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна і мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005. – 360с.
6. Отич О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методологічний аспекти: Монографія / О.М.Отич; за наук.ред.І.А.Зязюна. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 752с.
7. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: Монографія / Л.М.Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432с.

8. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти / Мистецтво та освіта. – 2004. - №1 (31). – С.2-4.

10.3. Інтернет-ресурси

1. <http://schools.techno.ru/sch1529/mxk/mxk.htm>
2. <http://artclassic.edu.ru/>
3. <http://www.classic-music.ru/>
4. <http://www.world-art.ru> (World Art: Art in all display)
5. <http://rusportrait.narod.ru;>
6. <http://jivopis.ru>
7. <http://ruslandscape.narod.ru;> <http://rusgenre.narod.ru>
8. <http://www.kontorakuka.ru/museums/right.htm>